

משרד הבריאות
אגף שיקום נכים

מידע לחייל הפצוע

* החוברת כתובה בלשון זכר ומתייחסת לשני המינים כאחד.

יולי, 2018

חייל יקר,

ראשית דבר, נבקש לאחל לך איחולי החלמה מהירה ובריאות טובה. אגף שיקום נכים במשרד הביטחון הינו גוף ממלכתי המבטא כבוד, הוקרה ומחויבות לנכי צה"ל על פי חזונו של דוד בן גוריון, חזון אשר היווה את הבסיס לחוק הנכים תשי"ט-1959. עובדי האגף פועלים **למען שיקום נכי צה"ל ושילובם בחברה**, תוך חתירה לתפקוד מיטבי ככל שניתן ודאגה לרווחתם. עובדי האגף מחויבים לשירות מקצועי, מהיר ואנושי ופועלים לשיפור השירות באורח מתמיד.

השירותים לנכי צה"ל ניתנים באמצעות מגוון בעלי תפקידים ומקצועות שונים הכוללים: עובדי שיקום (עובדים סוציאליים), רופאים, עובדי רווחה, עובדי תעסוקה ועובדי שירותים רפואיים. שירותים אלו ניתנים בשבעה מחוזות שיקום הפרוסים ברחבי הארץ: חיפה, טבריה, דן, תל אביב, רחובות, ירושלים, באר שבע ובשתי שלוחות: נתניה ואילת.

בחוברת זו אנו מביאים לידיעתך הן את המידע לגבי התהליך שבו תוכל לממש את זכותך להגיש בקשה להכרה בזכויות לפי חוק הנכים, והן מידע תמציתי על השירותים, הזכאויות, ודרכי ההתקשרות עם אגף שיקום נכים. אנו תקווה כי המידע שבחוברת יתרום להבנת הזכויות והדרכים בהן ניתן לממשן. החוברת כתובה בלשון זכר ומתייחסת לשני המינים כאחד.

מידע מפורט אודות הוראות אגף שיקום נכים ניתן לקבל באתר אינטרנט

שכתובתו: www.shikum.mod.gov.il

לנוחיותכם אגף שיקום נכים מפעיל מרכז שירות טלפוני העומד לרשותכם בימים א'-ה' בין השעות 08:00-18:00, שמספרו 03-7776777

**מאחלים לך החלמה מהירה
אתך בכבוד והערכה עובדי אגף שיקום נכים**

תוכן עניינים

4	היחידה לתביעות וקביעת זכאות
4	חוק הנכים
4	זכויות הנכים לפי חוקים אחרים
5	תהליך הגשת בקשה להכרה כנכה צה"ל
6	היחידה לוועדות הרפואיות
6	היחידה לשירותים רפואיים
7	היחידה לשירותי שיקום
7	היחידה לתגמולים הטבות ורווחה
8	סוגי תגמולי ת.ט.ר.
9	סיוע למשפחת הפצוע המאושפז (הוראה 84.04 של אגף שיקום נכים)
9	החזר הוצאות נסיעה
9	החזר הוצאות כלכלה
9	החזר הוצאות עבור לינה בבית מלון
9	החזרי הוצאות שמרטף/ מטפלת
10	החזר הוצאות עבור אובדן ימי עבודה לבן משפחה

להלן תיאור היחידות באגף שיקום נכים, הפועלות למתן הכרה לפצוע ולטיפול באדם שמוכר כנכה צה"ל:

היחידה לתביעות וקביעת זכאות

חוק הנכים

אגף שיקום נכים פועל מכוח חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט - 1959 (נוסח משולב) (להלן במסמך זה, "חוק הנכים"). על פי חוק הנכים, "נכה" הוא - **חייל משוחרר שלקה בנכות עקב שירותו או חייל בשירות קבע, שלקה בנכות. "נכות" -** היא איבוד הכושר לפעול פעולה רגילה, בין גופנית ובין שכלית, או פחיתותו של כושר זה, שבאו לחייל משוחרר או לחייל בשירות קבע כתוצאה של אחת מאלה **שאירעה בתקופת שירותו עקב שירותו:** חבלה, מחלה, החמרת מחלה

היחידה לתביעות וקביעת זכאות מהווה שער כניסה לאגף שיקום נכים. היחידה מטפלת בכל שלבי ההכרה, מעת הגשת הבקשה להכרה ע"י הפצוע, דרך איסוף הנתונים הרלוונטיים, בדיקת הקשר הסיבתי שבין האירוע הנטען לשירות הצבאי, ועד החלטת קצין התגמולים והודעה על קביעת הוועדה הרפואית. היחידה לתביעות וקביעת זכאות מטפלת בבקשות להכרה בהתאם להוראות החוק.

ערעור על החלטת קצין תגמולים: פצוע הרואה עצמו נפגע מהחלטה כלשהיא של קצין תגמולים רשאי לערער עליה בפני ועדת הערעורים לפי חוק הנכים, כפי שיוסבר בגוף ההחלטה, שתשלח לפונה בבקשה להכרה לפי חוק הנכים.

זכויות הנכים לפי חוקים אחרים

- אם נגרמה הנכות לחייל בידי גורם אזרחי (שאינו המדינה), למשל בתאונת דרכים, ניתן לבחור בתגמולים ובזכויות לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום) או בפיצויים לפי דיני הנזיקין.
- קבלת פיצויים מהמזיק האזרחי מכוח דיני הנזיקין, מהווה **ויתור** על הזכות להכרה ולתגמול כלשהו לפי חוק הנכים. אם קיבל זכאי תשלומים כלשהם מאגף שיקום נכים, הבחירה לפי חוק נזיקין אזרחי תינתן לאחר החזרת כל התשלומים לאגף שיקום נכים.
- ככל אזרח, שמורה לחייל הזכות לתבוע הכרה בנכות כללית לפי חוק הביטוח הלאומי.

תהליך הגשת בקשה להכרה כנכה צה"ל

שלב א': במקביל לטיפול הרפואי הניתן בבית החולים ובתאום עם גורמי היקר (לשעבר ר"מ 2) בביה"ח או קצין נפגעים (מטעם צה"ל), הפצוע ימלא טופס בקשה להכרה לפי חוק הנכים. את הטופס ניתן לקבל מגורמי יקר, קצין נפגעים או רווחה במשטרה או להורידו מאתר האינטרנט של אגף שיקום נכים. הטופס המלא בצירוף טופס וויתור סודיות ומסמכים רפואיים רלוונטיים יועברו בעזרת נציג יקר או קצין הנפגעים, ליחידת התביעות וקביעת זכאות באגף שיקום נכים.

שלב ב': לאחר קבלת הבקשה להכרה ביחידת התביעות וקביעת זכאות, קצין תגמולים יודיע לפצוע בכתב על מתן אחד מהאישורים הבאים, בהתאם לנסיבות הפגיעה: אישור לטיפול רפואי בלבד, אישור זמני או הכרה עקרונית.

שלב ג': שחרור החייל מצה"ל על פי שיקול דעת של גורמי צה"ל ובשיתוף הפצוע. (למעט אנשי קבע).

שלב ד': לאחר השחרור מצה"ל הטיפול בפצוע ובני משפחתו יינתן על-ידי אגף שיקום נכים באמצעות המחוז אליו הוא שייך ובהתאם לסוג האישור שניתן על ידי קצין התגמולים. באגף שיקום נכים פועלת מקשרת לפצועים מאושפזים - עובדת סוציאלית במקצועה, אשר נמצאת בקשר עם גורמי יקר וקציני רווחה של משטרה. תפקידה להגיע לפצוע בזמן היותו מאושפז בבית חולים, להכיר אותו, את משפחתו ואת צרכיו העולים מהיותו פצוע. בנוסף, למסור מידע אודות אגף שיקום נכים, תהליך הגשת בקשה להכרה והסיוע שניתן באמצעות אגף שיקום נכים.

היחידה לוועדות הרפואיות

אדם נכה שבקשתו הוכרה על ידי קצין התגמולים יוזמן להופיע בפני ועדה רפואית לצורך קביעת דרגת נכותו. תפקיד הוועדה הרפואית להעריך את הנכות של כל פגימה שהוכרה על ידי קצין התגמולים ביחידה לתביעות וקביעת זכאות, לתקופה קבועה או זמנית ולבטא נכות זאת באחוזי נכות בהתאמה לסעיפים שבקובץ המבחנים לקביעת דרגות נכות. חברי הוועדה הרפואית הם רופאים מומחים, עצמאיים ובלתי תלויים המתמנים על ידי שר הביטחון. ההחלטות מתקבלות על יסוד החומר הרפואי ובדיקתו של הפצוע. על כל החלטה של וועדה רפואית מחוזית ניתן לערער בפני הוועדה הרפואית העליונה בהתאם למסלול הקבוע בחוק ובתקנות הנכים. בסמכות הוועדה העליונה לאשר ההחלטה, לבטלה או לשנותה. ניתן על פי הצורך, לצרף לוועדה כל אדם שהפצוע חושב לנכון לצרפו לוועדה כגון: רופא, מפקד, הורה וכדומה. במצבים בהם הפצוע מרותק למיטה בבית החולים או אינו מסוגל להתייצב בפני הוועדה הרפואית, הוועדה תתכנס על פי הצורך בבית החולים. על החלטת וועדה עליונה ניתן לערער לבית המשפט המחוזי, בשאלה משפטית בלבד, בהתאם למסלול הערעור הקבוע בחוק ובתקנות הנכים.

היחידה לשירותים רפואיים

יעוד היחידה לשירותים רפואיים הינו להעניק טיפול רפואי מיטבי לנכי צה"ל ושיקומם על מנת לאפשר את השתלבותם האופטימאלית במשפחה, בחברה ובתעסוקה. פצוע המאושפז אשר קיבל מיחידת התביעות וקביעת הזכאות אחד משלושת האישורים (ראה לעיל) ושחרר מצה"ל, יקבל את הטיפול הרפואי הנדרש עקב פציעתו באישור של רופא מחוזי. הטיפול כולל: אשפוזים, טיפולים אמבולטוריים, בדיקות רפואיות, תרופות וציוד רפואי, הסעות למתקני אשפוז או טיפול כמוגדר בהוראות אגף שיקום נכים. טיפולים אלו ניתנים לפצוע בכל מוסדות הרפואה המוכרים בארץ ועפ"י קביעת רופא מחוזי. במקרים חריגים, נבחן גם צורך לטיפול רפואי בחו"ל. פצוע שהוכר ונקבעה לו דרגת נכות 20% ומעלה זכאי לטיפול רפואי בנכותו המוכרת, באמצעות אגף שיקום נכים. טיפול רפואי לפצועים אשר דרגת נכותם נמוכה מ- 20% יינתן באמצעות קופות חולים, על פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

היחידה לשירותי שיקום

המטרה המרכזית של אגף שיקום נכים היא לסייע בשיקום האדם עם הנכות, כדי לאפשר את השתלבותו בחברה באופן מיטבי תוך יצירת תנאים מתאימים לתעסוקה יציבה ורציפה. זאת מתוך הבנה כי השתלבות במעגל העבודה תורמת הן להשתלבות החברתית והן לתפיסה עצמית כמו גם להיבטים משמעותיים נוספים.

נכי צה"ל בדרגת נכות 20% ומעלה זכאים לסיוע בשיקום הכולל: טיפול פסיכו-סוציאלי, הכוונה ועזרה בגיבוש תכנית שיקום ומימושה. עובדי השיקום (עובדים סוציאליים במקצועם), במחוזות השיקום השונים, פועלים בשיתוף עם הצוות המטפל במחוז והאדם הנכה בכדי לקדם תהליכי שיקום. לכל פצוע שהוכר כנכה צה"ל מתמנה עובד שיקום אשר משמש כמנהל תהליך השיקום (Case Manager: CM).

חלק מהותי מתהליכי השיקום האישי והמקצועי כרוך בפעולות לחיזוק משאבים פנימיים וחיזונים לצורך סיוע בהתמודדות עם הנכות ועם השינויים הנובעים ממנה. עובדי השיקום וצוות העובדים במחוז עומדים לרשות האדם הנכה בכל צורך הקשור בשיקומו. תכנית השיקום נבנית על בסיס כישורים, נטיות מקצועיות, בהתייחס לנכות המוכרת ובהתאם לחוק והוראות אגף שיקום נכים.

היחידה לתגמולים הטבות ורווחה

עובדי היחידה מסייעים לאדם הנכה לממש זכויות בתחומי הרווחה, המוקנות לו מתוקף החוק ובהתאם להוראות האגף המשתנות מעת לעת. עובדים במחוזות יידעו את האדם הנכה בדבר זכויות ושירותים נלווים להם הוא זכאי וידריכו אותו כיצד לממש אותם. מימוש הזכויות תקף במשך כל חיי האדם הנכה בכפוף להנחיות האגף ולהוראות החוק. נכה בדרגות נכות 20% ומעלה זכאי לתגמול חודשי בסיסי: גובה התגמול נקבע בהתאם לדרגת נכותו ומשולם כמתחייב על פי החוק. פצוע שמוגדר כחייל בודד (על פי אישור של צה"ל) זכאי למענק חד פעמי בנוסף לנ"ל.

פצוע המאושפז זכאי לתגמול תקנות טיפול רפואי (ת.ט.ר) בתנאים הבאים:

- קבלת הכרה עקרונית ושחרור מצה"ל
- אישור רופא מחוזי
- אשור קצין התגמולים

סוגי תגמולי ת.ט.ר.

חייל מאושפז בשירות חובה - יקבל תגמול חודשי בהתאם לתקנות, מיום שחרורו מצה"ל.
חייל מאושפז בשירות מילואים העובד כשכיר - קבלת התגמול תחל מיום שחרורו משירות מילואים פעיל, בשיעור ממוצע של משכורתו ב-3 החודשים האחרונים שקדמו לגיוסו האחרון, למעט הסכום ששולם למס הכנסה, כנהוג במתן שכר לחייל מילואים רגיל.
חייל מאושפז בשירות מילואים העובד כעצמאי - התגמול יקבע על פי השומה האחרונה של מס ההכנסה מהשנה שחלפה.
חייל מאושפז בשירות מילואים שאינו עובד - יקבל תגמול חודשי כחייל ששוחרר משירות חובה.

בפרק הבא נתייחס לזכויות הניתנות למשפחת פצוע מאושפז, אשר קיבל הכרה עקרונית.

סיוע למשפחתו של פצוע מאושפז (הוראה 84.04 של אגף שיקום נכים)

החזר הוצאות נסיעה

1. תעריפי ההחזר עבור הוצאות נסיעה באוטובוס יהיו בהתאם לתעריפי התחבורה הציבורית, או רכבת ישראל.
2. במידה ובקו אוטובוס הרלוונטי קיים כרטיס "חופשי חודשי", ויאושרו למעלה מ- 20 נסיעות לאדם בחודש - תעריף ההחזר יהיה בהתאם לעלות כרטיס "חופשי חודשי".
3. תעריפי החזר הוצאות נסיעה ברכב פרטי יהיו בהתאם לתעריפי הוצאות נסיעה בתפקיד לעובדים בשירות הציבורי, על בסיס ק"מ.
4. בני משפחת החייל הפצוע המתגוררים באילת (כאשר החייל הפצוע אינו מאושפז שם), יקבלו החזר בגין טיסה כנגד הצגת כרטיס טיסה וקבלה מקורית (בלבד) על התשלום עבורו.
5. ההחזר הכספי מוגבל למספר בני משפחה ותלוי בחומרת הפגיעה.

החזר הוצאות כלכלה

1. תעריפי ההחזר עבור: כלכלה, ארוחת בוקר, צהרים וערב, יהיו בהתאם לתעריפי הארוחות, כפי שנקבע מעת לעת, לעובדים בשירות הציבורי.
2. ההחזר הכספי מוגבל למספר בני משפחה ותלוי בחומרת הפגיעה.

החזר הוצאות עבור לינה בבית מלון

- ההחזר הכספי מוגבל למספר בני משפחה ותלוי בחומרת הפגיעה.
- כיסוי הוצאות לינה וארוחות בוקר לאחר אישור אגף שיקום נכים יינתן באחת משתי הדרכים:
1. עפ"י התחייבות כספית מטעם אגף שיקום נכים.
 2. החזר כספי כנגד קבלה, כאשר לאגף שיקום נכים אין הסכם עם מלון והמשפחה שילמה מכספה על הלינה. במקרה זה ההחזר יהיה בכפוף לתעריף אשר נקבע על ידי אגף שיקום נכים.

החזרי הוצאות שמרטף/ מטפלת

1. זכאים להחזר - פצועים מאושפזים, שלהם ילדים או אחים עד גיל 14, לשעות בהן מבקר בן/בת הזוג או ההורה.
 2. ההחזר יינתן מיום הפציעה/אשפוז, לאחר סיכום על מסגרת השעות הדרושות, עם נציג במחוז.
 3. ההוצאות עפ"י חשבון המטפלת או עפ"י הצהרת בן/בת הזוג או ההורה של החייל הפצוע.
 4. ההחזר לא יעלה על התעריף לשעת עבודה שהוגדר בהוראה.
 5. ההחזר יהיה רק על השעות הנוספות שנדרשו בעקבות האשפוז ולא על סך כל שעות העבודה.
- הסבר:** אם למשפחה ישנה מטפלת העובדת בבית המשפחה 8 שעות יומיות בשגרה, ובעקבות הפציעה התווספו לעבודתה 4 שעות, ההחזר יהיה אך ורק על 4 השעות הנוספות.

החזר הוצאות עבור אובדן ימי עבודה לבן משפחה

החזר כספי עבור אובדן משכורת, יאושר לבן משפחה אחד בלבד, ומותנה בקיומם של כל ארבעת התנאים הבאים גם יחד:

1. אישור בכתב מהמעביד הכולל:
 - פירוט תקופת היעדרותו של בן משפחתו של המאושפז מעבודתו, ובלבד שתקופה זו חלה במהלך תקופת האשפוז.
 - אישור שלא שולם שכר עבור התקופה הנ"ל
 - אישור שלא שולמו "דמי מחלת בן משפחה", ולא הוגשה תביעה לשלמם, עבור התקופה הנ"ל.
 2. הצהרה בכתב של בן המשפחה הנ"ל, שאכן שהה בתקופה הנדונה, ליד מיטת המאושפז.
 3. אישור בכתב ממנהל המחלקה בה מאושפז הנכה במוסד הרפואי, כי נוכחותו של בן המשפחה באופן רצוף ליד מיטת המאושפז הינה חיונית.
 4. אישור על מימוש ימי מחלה/חופשה, ואישור המעביד המתחייב לזכות את העובד בימים אלו, כנגד קבלת התשלום מאגף שיקום נכים.
- ההחזר הכספי לאובדן ימי עבודה, יחושב מיום הפציעה/אשפוז, ובאופן יחסי לימי היעדרות בחודש. ההחזר הכספי לאובדן ימי עבודה יתבסס על אישורי הכנסה שיציג בן המשפחה.

החזר ההוצאות יינתן על סמך אישור אגף שיקום נכים ובהתאם ל:

1. הגדרת חומרת הפגיעה.
 2. הגדרת צורכי השהייה של בני המשפחה ליד המאושפז.
 3. על סמך אישור רופאי מבית החולים.
 4. הצהרה חתומה ע"י בן המשפחה המבקש את החזר - הצהרה זו מרכזת את נושאי הנסיעות, כלכלה ולינה של בני משפחת החייל הפצוע.
- מועד הזכאות: אגף שיקום נכים מטפל בביצוע החזר הוצאות לבני משפחת החייל הפצוע מיום שחרורו משירות חובה/מילואים בצה"ל (זכאי שעדיין בשירות- מטופל ע"י צה"ל).
 - בני המשפחה הזכאים: בני משפחה מקרבה ראשונה (אישה/ בעל, הורים, אחים ואחיות) השוהים/או המבקרים בקביעות את החייל הפצוע המאושפז.
 - התשלום עבור ההחזרים שאושרו, יועבר באמצעות תגמולי החייל הפצוע, לחשבון הבנק שפרטיו נמסרו לאגף שיקום נכים.
 - אנשי צבא קבע זכאים להחזר אובדן ימי עבודה של בן משפחה ולהחזר הוצאות שמרטף בלבד.

משרד הביטחון
אגף שיקום נכים

מטה אגף שיקום נכים, רח' ז'בוטינסקי, 94, פתח תקווה
כתובת אתר אינטרנט: www.shikum.mod.gov.il